

Denne guide henvender sig til dig, der ønsker en kortfattet introduktion til nogle af de mest relevante bestemmelser, som kommer i spil, når et barn fylder 18.

Guiden er del af en serie, som udbygges løbende med guider på andre områder. Find flere guider på www.dukh.dk

Værd at vide om overgangen

Fra barn til voksen

Juni 2018

Støttemuligheder

I overgangen fra ung til voksen er der rent lovgivningsmæssigt mange ting, som ændrer sig, og mange spørgsmål, som du og dine forældre skal tage stilling til. I denne guide giver vi et billede af nogle af de muligheder i lovgivningen, som kan være relevante for dig, når du er ung og skal til at stå på egne ben. Overgangen giver ofte anledning til problemer, fordi mange forskellige love, som administreres af forskellige instanser, er i spil. Derfor giver vi også dig og dine forældre nogle råd til, hvad I med fordel kan være opmærksomme på.

Uddannelse

Handicaptillæg

På alle SU-berettigede videregående uddannelser kan studerende, der på grund af deres handicap ikke kan varetage et studiejob, udover den almindelige SU søge et såkaldt handicaptillæg. Du kan få nærmere oplysninger hos SU-styrelsen.

Støtte på uddannelsesstedet

Hvis du har behov for støtte i forbindelse med din uddannelse, er det din uddannelsesinstitution, du skal henvende dig til. Eksempler på støttemuligheder er:

- hjælpemidler
- praktisk hjælp
- specialpædagogisk støtte

Uddannelse for unge med særlige behov

Hvis du på grund af dit handicap ikke kan gennemføre et almindeligt uddannelsesforløb, kan du være berettiget til en ungdomsuddannelse for unge med særlige behov: den såkaldte STU (særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse), som er en uddannelse, hvor der er taget hensyn til dit handicap og dine behov.

Hvis du ønsker at undersøge denne mulighed nærmere, skal du kontakte Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) i din kommune. Det er UU, der indstiller til deltagelse i særligt tilrettelagte forløb. Uddannelsen varer tre år, og du kan begynde efter folkeskolen.

Arbejde & forsørgelse

Når du er ung med handicap, kan du være berettiget til forskellige tilbud og få udbetalt flere forskellige former for ydelser til forsørgelse alt efter situationen.

Uddannelseshjælp

Hvis du ikke har et andet forsørgelsesgrundlag, f.eks. SU, kan du søge om uddannelseshjælp efter aktivloven. Som hovedregel er du dog ikke berettiget til hjælpen, hvis du har formue på mere end 10.000 kr. Formuen kan f.eks. være en børneopsparing på mere end 10.000 kr., som du har fået udbetalt.

Afprøvning

Når du er fyldt 18 år, kan det også være på sin plads at finde ud af, hvad dit handicap betyder for dine muligheder på arbejdsmarkedet. Denne afklaring af din arbejdsevne kan ske igennem arbejdspraktik samt korterevarende, afklarende og opkvalificerende kurser. Målet er at finde ud af, om du kan arbejde på almindelige vilkår, eller om du har begrænsninger i din arbejdsevne, der peger på revalidering, et fleksjob, et ressourceforløb eller evt. en førtidspension. Tilbud om afprøvning gives af kommunens jobcenter.

Revalidering

Hvis du har væsentlige begrænsninger i din arbejdsevne, kan du måske være berettiget til revalidering. Revalidering kan være støtte til uddannelse, virksomhedspraktik mm. Målgruppen for ordningen er mennesker med behov for støtte for at blive fastholdt eller komme ind på arbejdsmarkedet. Revalidering sigter mod "kortest vej til beskæftigelse" og forløber efter en fastlagt plan. Under revalideringsperioden, der som hovedregel kan vare op til fem år, kan du f.eks. modtage revalideringsydelse eller løn.

Revalidering søger du i kommunens jobcenter, der også yder rådgivning omkring, hvilke ydelser du vil være berettiget til.

Fleksjob

Hvis afprøvningen viser, at din arbejdsevne er varigt og væsentligt nedsat, kan du komme i betragtning til et fleksjob. I et fleksjob bliver dine skånebehov tilgodeset, så din arbejdsevne bliver udnyttet bedst muligt. Du får løn fra din arbejdsgiver for det arbejde, du udfører. Kommunen supplerer lønnen med et fleksløntilskud.

Hvis du er visiteret til fleksjob, men er ledig, vil du som udgangspunkt være berettiget til ledighedssydelse.

Fleksjob bevilges for en periode på 5 år. Inden udløbet af denne periode skal kommunen tage stilling til, om du opfylder betingelserne for en ny 5-årig periode i fleksjob.

Ressourceforløb

Hvis du har komplekse problemer ud over ledighed, som gør, at du er i risiko for at komme på førtidspension, kan kommunen tilbyde dig et ressourceforløb, medmindre det er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle din arbejdsevne.

Et ressourceforløb er et længerevarende forløb på mellem 1-5 år, der kan bestå af flere forskellige indsatser med det formål at udvikle din arbejdsevne. Af eksempler på indsatser kan nævnes et særligt brobygningsforløb, der skal ruste dig til at tage en ungdomsuddannelse, misbrugsbehandling, rådgivning ved psykolog, en støtte-kontaktperson, socialpædagogisk bistand, udredning, praktikforløb, hjælpemidler, mentorstøtte mv.

Når du deltager i et ressourceforløb, modtager du ressourceforløbsydelse, som er uafhængig af formue og ægtefælles indtægt.

Førtidspension

Fra 1. januar 2013 blev pensionsloven ændret således, at personer under 40 år som hovedregel ikke kan få førtidspension, med mindre det er dokumenteret eller det pga. af særlige forhold er helt åbenbart, at din arbejdsevne ikke kan forbedres.

Rehabiliteringsplan

Rehabiliteringsplanen er et sagsbehandlingsdokument, som skal være med til at beskrive din arbejdsevne. Rehabiliteringsplanen indeholder to dele – en forberedende del og en indsatsdel.

Ifølge lovgivningen skal kommunen anvende rehabiliteringsplanens forberedende del ved sager om sygedagpengesager kategori 3, jobafklaringsforløb, revalidering, fleksjob, ressourceforløb og førtidspension. Kommunen skal anvende indsatsdelen, hvis der er tale om sygedagpengesager kategori 3, jobafklaringsforløb eller ressourceforløb.

Bostøtte

Der er mulighed for at søge bostøtte - hjælp til optræning/udvikling af dine færdigheder til at fungere i dit hjem. Det kan f.eks. være

støtte til at få struktur på din hverdag - støtte til, at du selv kan klare dagligdagsopgaver som f.eks. post og indkøb.

Fast kontaktperson

Måske har du tidligere haft tilknyttet en kontaktperson, som har hjulpet dig i skolen eller i forhold til venner og familie. I nogle tilfælde

- men ikke alle - vil der som led i efterværn være mulighed for fortsat at bevare sådanne ordninger, indtil du fylder 23.

Bolig og botilbud

Når du flytter hjemmefra, skal du lige som andre unge selv skaffe dig en bolig. Hvis dit handicap stiller særlige krav til boligen, kan du dog i visse tilfælde få hjælp til at få en lejebolig, ligesom du kan få støtte til at foretage nødvendige ændringer i boligen. Hvis du har et meget omfattende hjælpebe-

hov, kan du være berettiget til et botilbud. Måske bor du allerede i et botilbud, som ikke kan fortsætte, når du er fyldt 18 år. Her er det en god idé at være i god tid med en ansøgning om et nyt botilbud, da der ofte er ventetid. Læs mere i vores guide om botilbud.

Personlig og praktisk støtte

Hvis du har personlig og praktisk hjælp til f.eks. rengøring, personlig pleje samt ledsagelse, kan dette også bevilges, efter du fylder 18.

Der er i visse situationer mulighed for, at en eller begge dine forældre kan ansættes

som hjælpere til at udføre den praktiske og personlige hjælp. Dog vil de som regel ikke kunne ansættes som ledsagere.

Læs mere om personlig og praktisk støtte i guiden "*Værd at vide om BPA*".

Hjælpe midler

Regler for hjælpemidler og forbrugsgoder er de samme for voksne som for børn. Læs mere i vores guide om hjælpemidler og forbrugsgoder.

Bil

Hvis du har haft en handicapbil, skal du overveje, om du ønsker at beholde bilen. Hvis du ikke ønsker det, skal hele den resterende del af lånet indfries - også den del af lånet, der ellers ville have været afdragsfrit.

Som ung har du også mulighed for at få støtte til kørekort samt særlig indretning af bil, hvis du i øvrigt opfylder betingelserne herfor. Flere oplysninger om støtte til bil finder du i vores guide om bil.

Som ung skal du være opmærksom på:

- At dine forældre ikke længere automatisk bliver involveret i din sag med kommunen. Hvis du ønsker, at de stadig skal være en del af din sag, skal du give dem tilladelse til det.
- At overgangen fra ung til voksen kan involvere mange forskellige afdelinger i kommunen. Det betyder, at der ofte vil være et stort behov for at koordinere indsatsen omkring dig. Vi ved erfaringsmæssigt i DUKH, at det kan være vanskeligt for kommunerne at koordinere en sag i praksis. Det er derfor en god ide, hvis du selv er meget opmærksom på, at der løbende bliver fulgt op på din sag, og at sagen bliver koordineret. Flere gange i overgangsperioden (16 til 18 år) kan det være en god idé, at sagsbehandlere og andre involverede i din sag samles til fælles møde, hvor sagsbehandlingen bliver afstemt og koordineret.

Som forældre til en ung skal du/I være opmærksom på:

- At vurdering og bevilling af støtte til jeres søn eller datter på en række områder sker efter andre regler, når den unge fylder 18.
- Indtil nu har fokus ved vurderingen af støttebehov, foranstaltninger, etc. været på jer som familie. Men når den unge fylder 18, flytter dette fokus sig. Jeres barn er myndigt og ikke længere omfattet af jeres forsørgelsespligt. Derfor vil myndighederne herefter især fokusere på den unges forhold og behov.
- Hvor myndigheden tidligere har henvendt sig til jer, vil man fra det 18. år som udgangspunkt udelukkende drøfte jeres søns/datters forhold med den unge selv, medmindre:
 - jeres søn/datter ønsker jeres fortsatte medvirken og giver jer en skriftlig fuldmagt til at medvirke,
 - jeres søn/datter har en betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Så skal kommunen påse, om I (eller andre pårørende) kan varetage den unges interesser. Kommunen skal også være opmærksom på, om der er behov for at beskikke en værge til den unge.
- I har også selv mulighed for at henvende jer til statsforvaltningen for at søge om værgemål, eller for at få råd og vejledning om værgemålsreglerne.
- Vær opmærksom på, at merudgiftsydelser efter servicelovens § 41 ophører ved det fyldte 18 år - også eventuelle merudgifter, der kan være bevilget i forbindelse med støtte til bolig og bil. Støtte til disse merudgifter skal nu bevilges efter voksenbestemmelsen, men det er ikke sikkert, at den unge kan få dækket samme merudgifter som før. Læs mere i vores guide om merudgifter til voksne.
- Kompensation for tabt arbejdsfortjeneste bortfalder, når jeres søn/datter fylder 18 år.